

УДК 727.9:711.6(043.2)

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ПРОЄКТУВАННЯ ЦЕНТРУ КУЛЬТУРИ

Марія Чернишева

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Галина Агеєва, к. т. н., с. н. с.

Ключові слова: культурно-видовищні заклади, громадські простори, містобудівні рішення, планувальні рішення, центр культури

Сучасні центри культури (ЦК) – це результат творчої діяльності не тільки архітекторів, дизайнерів, діячів культури, але й менеджерів, потенційних користувачів, волонтерів, тощо. Центри утворюють багатофункціональний простір соціальної активності та спілкування, який, у багатьох випадках, інтегрується з навколишнім середовищем.

Мета дослідження – вивчення та узагальнення досвіду проєктування та будівництва ЦК в умовах сталого розвитку суспільства.

Матеріали досліджень – приклади сучасних ЦК, у яких реалізовані різні підходи до формування об'ємно-просторової структури громадських просторів.

Методи досліджень – вивчення проєктних та фотографічних матеріалів; узагальнення особистого досвіду проєктування; порівняльний та критичний аналіз.

Результати. Сучасні тенденції розширення функцій громадських просторів ЦК, особливості їх концентрації або локалізації призводять до втрати «жорстких границь» між будівлею та навколишнім середовищем [1].

У деяких країнах (Австралія, певні штати США) ЦК називають не одну будівлю, а навіть райони, де зосереджено багато об'єктів культурного та освітньо-культурного напрямку. Це дозволяє створити певну атмосферу.

Якщо містянам незручно до нього діставатися, або після вистави нема місця, де її можна обговорити – це не є прикладом гарного міського простору. Такі відокремлені будівлі будуть набирати неповні зали та не стануть місцем тяжіння. До прикладу можна розглянути простір біля кінотеатру «Київська Русь» (вул. Січових Стрільців) та сучасний митецький простір «Арт-причал» (вул. Набережно-Хрещатицька) у Києві. Перший демонструє замалу площу напроти центрального входу; оточення міськими вулицями, зашумованими автомобільним та електротранспортом; відсутність простору для тимчасового перебування (1200 чоловік). Другий має меншу в рази територію та місткість (450 одночасних відвідувачів). Але його затишне велике подвір'я та вихід до води – затоки Дніпра – слугують основними елементами привабливості для відвідувача.

Привабливими є:

- територія для очікування та перебування на свіжому повітрі, і, передусім – зони евакуації з будівлі;
- багатофункціональний внутрішній простір будівлі, доступний не тільки під час запланованих подій та свят.

Треба привертати увагу на те, що зараз відвідувач може бути не тільки глядачем, а ще й автором – безпосереднім учасником якогось дійства або вистави; може представляти свої роботи, виходити до «вільного мікрофону». Простір повинен вступати в діалог з людиною, що прийшла до ЦК.

Характерна риса сучасних ЦК – актуальність та гнучкість планувань. Інтер'єри – тактильні, без зайвих обмежень та зауважень. Мистецтво повинно бути поруч. Як приклад, можна навести галерею «ПінчукАртЦентр», де зібрані інтерактивні методи знайомства людини з мистецтвом.

Поняття ЦК в сучасній інтерпретації виходить далеко за межі будівлі, і, передусім, стає «символом» чи місцем для реалізації ідей. «Мистецький Арсенал» з універсальними виставковими залами, внутрішнім подвір'ям, автентичними інтер'єрами (вул. Лаврська), охоплює не тільки відвідувачів, але й користувачів іншими послугами – існують однойменні фестивалі, інформаційний простір, тощо.

У містах динамічно відбуваються зміни у часі та соціумі, що викликає зміни та ускладнення програм функціонування таких структур. Як наслідок, ЦК перетворюються на складові своєрідних кластерів позитивних змін соціального складу населених пунктів [2]. Підвищуються й показники залученості містян до реалізації цих змін.

Такі підходи були реалізовані восени 2021 року в проєкті культурного центру у м. Київ на замовлення *Perfect Group, Riverside Development* (Національний студентський архітектурний конкурс *STEEL FREEDOM* 2021).

Висновки. Реалізація нових концептуальних підходів до проєктування ЦК шляхом інтеграції громадських просторів будівель до зовнішнього середовища дозволяє задовольнити потреби різних груп населення у культурній комунікації на засаді принципів сталого розвитку.

Список використаних джерел:

1. Хмельницька А. В. Соціально-економічні передумови формування нових типів закладів культури. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2013. Вип. 34. С. 533-541.
2. Агєєва Г. М., Чернишева М. О., Коробко К. В. Містобудівна та соціальна роль фізкультурно-спортивних зон закладів вищої освіти у контексті сталого розвитку. *Теорія та практика дизайну*. 2021. Вип. 23. С. 5-20. DOI: 10.18372/2415-8151.23.16258.